KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 19.6.2024 r.
COM(2024) 624 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Słowenii

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 624 final}

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Słowenii

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97[1], w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241[2] ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez UE. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru przyczynia się on do osiągnięcia ożywienia gospodarczego i społecznego oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, których celem jest w szczególności promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz UE i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.

(2) Przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r. rozporządzenie w sprawie REPowerEU[3] ma na celu stopniowe redukowanie zależności Unii Europejskiej od importu paliw kopalnych

[1] Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

[3] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy

z Rosji. Pomoże to osiągnąć bezpieczeństwo energetyczne i zdywersyfikować dostawy energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Słowenia dodała do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności nowy rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

(3) W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała komunikat pt. „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.”[4], aby pomóc w podejmowaniu decyzji politycznych i stworzyć warunki ramowe dla zwiększenia wzrostu gospodarczego. W komunikacie tym określono ramy konkurencyjności oraz dziewięć wspierających ją wzajemnie potęgujących się czynników. Spośród tych czynników priorytetowe znaczenie mają dostęp do kapitału prywatnego, badania naukowe i innowacje, edukacja i umiejętności oraz jednolity rynek, i na te właśnie obszary polityki należy zwracać szczególną uwagę w ramach reformy i inwestycji mających na celu sprostanie obecnym wyzwaniom związanym z wydajnością, a także budowę długoterminowej konkurencyjności UE i jej państw członkowskich. W dniu 14 lutego 2024 r. Komisja przedłożyła roczne sprawozdanie na temat jednolitego rynku i konkurencyjności[5], będące uzupełnieniem powyższego komunikatu. W sprawozdaniu wyszczególniono mocne i słabe strony europejskiego jednolitego rynku pod względem konkurencyjności i prześledzono rozwój sytuacji w skali roku pod kątem dziewięciu czynników wpływających na konkurencyjność.

(4) Dnia 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2024 r.[6], rozpoczynając tym samym cykl europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2024 r. W dniu 22 marca 2024 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2024 r. skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła również opinię w sprawie projektu planu budżetowego Słowenii na 2024 r. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało przyjęte przez Radę w dniu 12 kwietnia 2024 r., a także wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2024 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych i które zostało przyjęte przez Radę w dniu 11 marca 2024 r.

(5) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego. Ramy te tworzy m.in. nowe rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97. Obejmują one również zmienione rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie wdrażania procedury nadmiernego deficytu i zmienioną dyrektywę 2011/85/UE w sprawie ram budżetowych państw członkowskich[7]. Nowe

---

i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Rozporządzenie Rady (UE) 2024/1264 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu

ramy mają na celu osiągnięcie stabilności długu publicznego oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu przez stopniową konsolidację fiskalną oraz reformy i inwestycje. Przyczyniają się one do zapewnienia poczucia odpowiedzialności na szczeblu krajowym i koncentrują się w większym stopniu na perspektywie średniookresowej oraz jednocześnie na bardziej rygorystycznym i spójniejszym egzekwowaniu reguł. Każde państwo członkowskie powinno przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne zawierają zobowiązania państwa członkowskiego dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji, w odniesieniu do cztero- lub pięcioletniego horyzontu czasowego objętego planem, w zależności od zwykłej długości kadencji ustawodawcy krajowego. Ścieżka wydatków netto[8] w ramach krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego powinna spełniać wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, w tym wymóg dotyczący wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych najpóźniej do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % PKB oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu publicznego poniżej wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o nie więcej niż 3 lata. Aby pomóc w przygotowaniu tych planów, w dniu [21 czerwca] 2024 r. Komisja ma przedłożyć państwom członkowskim wytyczne dotyczące treści planów oraz rocznych sprawozdań z postępów, które państwa te będą musiały następnie przedłożyć, a także – zgodnie z art. 5 rozporządzenia (UE) 2024/1263 – Komisja przekaże państwom członkowskim wytyczne techniczne dotyczące dostosowań fiskalnych (trajektorie referencyjne i informacje techniczne, w stosownych przypadkach). Państwa członkowskie powinny przedłożyć swoje średniookresowe plany budżetowo-strukturalne do dnia 20 września 2024 r., chyba że dane państwo członkowskie i Komisja uzgodnią przedłużenie tego terminu o rozsądny okres. Państwa członkowskie powinny zapewnić udział swoich parlamentów narodowych, a w stosownych przypadkach konsultacje z niezależnymi instytucjami fiskalnymi, partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami krajowymi.

(6) W 2024 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal rozwija się równolegle z wdrażaniem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych

---

(Dz.U. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) i dyrektywa Rady (UE) 2024/1265 z dnia 29 kwietnia 2024 r. zmieniająca dyrektywę 2011/85/UE w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

8 Wydatki netto w rozumieniu art. 2 rozporządzenia Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Wydatki netto oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

krajów wydanych w ostatnich latach. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020, 2022 i 2023 pozostają aktualne również w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(7) W dniu 30 kwietnia 2021 r. Słowenia przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 20 lipca 2021 r. Rada przyjęła decyzję w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Słowenii[9], którą to decyzję zmieniono dnia 17 października 2023 r. zgodnie z przepisami art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego na rzecz bezzwrotnego wsparcia finansowego, a także w celu włączenia rozdziału REPowerEU[10]. Uruchomienie transz jest uzależnione od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Słowenia osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.

(8) W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczące Słowenii[11]. Oceniła w nim postępy Słowenii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2023 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Słowenię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w stosunku do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Słowenii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów UE dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(9) Według danych zweryfikowanych przez Eurostat[12] deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Słowenii obniżył się z 3,0 % PKB w 2022 r. do 2,5 % w 2023 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych spadł z poziomu 72,5 % PKB na koniec 2022 r. do 69,2 % na koniec 2023 r. Jak zapowiedziano w wytycznych dotyczących polityki fiskalnej na 2024 r.[13], Komisja wykonuje pierwszy krok na drodze do wszczęcia – zgodnie z obowiązującymi przepisami – procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu. W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja przyjęła sprawozdanie na podstawie art. 126 ust. 3 TFUE[14].

---

9 Decyzja wykonawcza Rady z dnia 20 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Słowenii (10612/21).

10 Decyzja wykonawcza Rady z dnia 16 października 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 20 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Słowenii (13615/1/23).

11 SWD(2024) 624 final.

12 Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.04.2024 r.

13 COM(2023) 141 final.

14 Sprawozdanie Komisji opracowane zgodnie z art. 126 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

W sprawozdaniu tym oceniono sytuację budżetową Słowenii, ponieważ jej planowany deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych przekracza w 2024 r. określoną w Traktacie wartość odniesienia wynoszącą 3 % PKB. W sprawozdaniu stwierdzono, że w świetle powyższej oceny i zważywszy na opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego wydaną na podstawie art. 126 ust. 4 TFUE, Komisja nie zamierza proponować w lipcu wszczęcia wobec Słowenii procedury nadmiernego deficytu.

(10) Dnia 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła Słowenii podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki[15], przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Słowenii zalecono, aby dostosowała wydatki bieżące do zmieniającej się sytuacji. Słowenii zalecono również rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej[16] w 2023 r. był restrykcyjny, na poziomie 0,5 % PKB, w kontekście wysokiej inflacji. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. miał restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,4 % PKB. Obejmuje to obniżenie o 0,3 % PKB kosztów nadzwyczajnych środków ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na wzrost cen energii. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych w 2023 r. był zgodny z zaleceniem Rady. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE wyniosły w 2023 r. 1,3 % PKB. Inwestycje finansowane ze środków krajowych wyniosły w 2023 r. 4,6 % PKB, co oznacza roczny spadek o 0,2 punktu procentowego w porównaniu z 2022 r. Słowenia sfinansowała dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE. Słowenia sfinansowała inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, np. inwestycje w infrastrukturę kolejową, odnawialne źródła energii i zapobieganie katastrofom naturalnym; inwestycje te są częściowo finansowane z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i innych funduszy UE.

(11) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. realny PKB wzrośnie o 2,3 % w 2024 r. i 2,6 % w 2025 r., a inflacja HICP wyniesie 2,8 % w 2024 r. i 2,4 % w 2025 r.

---

15 Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2024 r. średniookresowy wzrost produktu potencjalnego Słowenii w 2023 r., wykorzystywany do pomiaru kursu polityki fiskalnej, szacuje się – w oparciu o średnią rzeczywistą stopę wzrostu potencjalnego z 10 lat oraz deflator PKB dla 2023 r. – na 11,5 % w ujęciu nominalnym.

16 Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Ma on na celu ocenę impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów (i nieuwzględniającą tymczasowych działań nadzwyczajnych związanych z kryzysem wywołanym COVID-19), ale uwzględniającą wydatki pokryte za pomocą bezzwrotnego wsparcia (dotacji) z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

(12) W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 2,8 % PKB w 2024 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma spaść do 68,1 % do końca 2024 r. Wzrost deficytu w 2024 r. wynika głównie z wyższych inwestycji publicznych, w tym finansowanych ze środków krajowych wydatków na odbudowę po powodzi, oraz indeksacji świadczeń społecznych, przy czym jest on częściowo kompensowany obniżeniem dotacji, wycofaniem środków zmniejszających dochody w celu złagodzenia skutków wysokich cen energii oraz tymczasowym podwyższeniem stawki podatku dochodowego od osób prawnych. Na podstawie szacunków Komisji prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej w 2024 r. będzie restrykcyjny, na poziomie 0,2 % PKB.

(13) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. wydatki wynoszące 0,7 % PKB mają być finansowane w 2024 r. za pomocą bezzwrotnego wsparcia („dotacji") z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, podczas gdy w 2023 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 0,2 % PKB. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności umożliwią wysokiej jakości inwestycje i reformy zwiększające wydajność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo i dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Słowenii. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. oczekuje się, że w 2024 r. wydatki wynoszące 0,4 % PKB zostaną pokryte z pożyczek z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, podczas gdy w 2023 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 0,1 % PKB.

(14) Dnia 14 lipca 2023 r. Rada zaleciła[17] Słowenii zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, w szczególności poprzez ograniczenie nominalnego wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych[18] do nie więcej niż 5,5 % w 2024 r. Państwa członkowskie zostały poproszone, aby przy wykonywaniu swoich budżetów na 2023 r. i przygotowaniu projektów planu budżetowego na 2024 r. uwzględniły fakt, że Komisja zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się, że wydatki pierwotne netto Słowenii finansowane ze środków krajowych wzrosną o 5,6 % w 2024 r.[19], która to zmiana przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu. To przekroczenie zalecanej maksymalnej stopy wzrostu przez wydatki pierwotne netto

---

17 Zalecenie Rady z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie krajowego programu reform Słowenii na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Słowenię programu stabilności na 2023 r., Dz.U. C 312 z 1.9.2023, s. 224.

18 Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane ze środków krajowych po skorygowaniu o (i) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (ii) wydatki z tytułu odsetek, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

19 Zmiana ta uwzględnia środki jednorazowe na poziomie 0,7 % PKB w 2024 r. związane z krótkoterminowymi nadzwyczajnymi kosztami odbudowy po powodziach w sierpniu 2023 r. (a także środki na poziomie 0,4 % PKB w 2023 r. związane z tą samą przyczyną). Ponadto prognozuje się, że Fundusz Solidarności UE zapewni pokrycie kosztów nadzwyczajnych w wysokości 0,15 % PKB w 2023 r., 0,3 % PKB w 2024 r. i 0,15 % PKB w 2025 r. 14 lipca 2023 r. Rada odniosła się również do niszczycielskich powodzi, które dotknęły Włochy w maju 2023 r., i uzgodniła, że koszty bezpośredniego wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych związane z tymi powodziami zostaną uwzględnione w kolejnych ocenach zgodności i będą, co do zasady, uznawane za środki jednorazowe i tymczasowe. Podobne podejście zastosowano w odniesieniu do niszczycielskich powodzi, które dotknęły Słowenię w sierpniu 2023 r.

finansowane ze środków krajowych odpowiada mniej niż 0,1 % PKB w 2024 r. Istnieje ryzyko, że nie będzie to w pełni zgodne z zaleceniami Rady.

(15) Rada zaleciła ponadto Słowenii, aby w latach 2023 i 2024 podjęła działania w celu jak najszybszego wycofania obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii i wykorzystała uzyskane w ten sposób oszczędności do zmniejszenia deficytu publicznego. Rada doprecyzowała ponadto, że gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych lub dalszego stosowania dotychczasowych środków wsparcia, Słowenia powinna zapewnić, aby środki te były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2024 r. koszt budżetowy netto[20] nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii szacowany jest na poziomie 1,4 % PKB w 2023 r. i ma wynieść 0,1 % w 2024 r. i 0,0 % w 2025 r. W szczególności zakłada się, że rekompensaty dla dostawców gazu i energii elektrycznej, sprzedawanych po cenach ustalonych, odgórnie będą nadal obowiązywać w 2024 r., ale będą miały one niewielki wpływ. Gdyby uzyskane oszczędności zostały wykorzystane do zmniejszenia deficytu publicznego zgodnie z zaleceniami Rady, z prognoz tych wynikałoby dostosowanie fiskalne wynoszące 1,3 % PKB w 2024 r., a wydatki pierwotne netto finansowane ze środków krajowych[21] wniosłyby restrykcyjny wkład w kurs polityki fiskalnej wynoszący 0,1 % PKB w tym roku. Planuje się jak najszybsze wycofanie nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii w latach 2023 i 2024. Jest to zgodne z zaleceniami Rady. Nie przewiduje się jednak, że uzyskane w ten sposób oszczędności zostaną w pełni wykorzystane do zmniejszenia deficytu publicznego. Istnieje ryzyko, że nie będzie to zgodne z zaleceniem Rady.

(16) Oprócz tego Rada zaleciła też Słowenii utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych ze środków krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, zwłaszcza w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. inwestycje publiczne finansowane ze środków krajowych wzrosną do 5,3 % PKB w 2024 r., z 4,6 % PKB w 2023 r. Jest to zgodne z zaleceniami Rady. Jeżeli chodzi o wydatki publiczne finansowane z dochodów z funduszy UE, w tym z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, spodziewane jest z kolei, że pozostaną one stabilne na poziomie 1,3 % PKB w 2024 r. (również 1,3 % PKB w 2023 r.).

(17) Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy i przy założeniu niezmiennego kursu polityki deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2025 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2024 r. ma wynieść 2,2 % PKB. Spadek deficytu w 2025 r. wynika głównie z wprowadzenia

---

[20] Te dane liczbowe odzwierciedlają poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, z uwzględnieniem dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – po odliczeniu dochodów z podatków od nieoczekiwanych zysków dostawców energii.

[21] Wkład ten jest mierzony zmianą wydatków pierwotnych sektora instytucji rządowych i samorządowych, po skorygowaniu o (i) przyrostowy wpływ na budżet działań dyskrecjonalnych po stronie dochodów, (ii) działania jednorazowe, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) wydatki finansowane z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, w relacji do średniookresowej (dziesięcioletniej) średniej stopy potencjalnego wzrostu nominalnego PKB, która to zmiana wyrażona jest jako stosunek do nominalnego PKB.

nowej składki na opiekę długoterminową, która ma być pobierana od lipca 2025 r. i która zgodnie z prognozami zwiększy składki na ubezpieczenia społeczne o ok. 0,4 % PKB. Stopniowe obniżenie wydatków na odbudowę po powodzi będzie miało wpływ na inwestycje publiczne, które zgodnie z prognozami spadną o 0,4 punktu procentowego do poziomu 5,4 % PKB. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 66,4 % do końca 2025 r.

(18) Przewiduje się znaczny wzrost kosztów starzenia się społeczeństwa w Słowenii, co w najbliższych dziesięcioleciach doprowadzi do wzrostu wydatków na opiekę zdrowotną, opiekę długoterminową i emerytury. Plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera już szereg środków wspierających stabilność finansów publicznych. Oprócz planu ważne byłoby monitorowanie wydatków w celu zapewnienia adekwatności świadczeń i stabilności fiskalnej systemu ochrony socjalnej. Wykorzystać można by w tym celu przegląd wydatków, aby określić obszary o niższym priorytecie lub nieefektywne wydatki. Uwolnione fundusze mogłyby być następnie realokowane na potrzeby nowych wyzwań fiskalnych, również w dziedzinie ochrony socjalnej. Aby zapewnić większą skuteczność wydatków, kluczowe znaczenie ma szybkie wdrożenie działań następczych i ich spójność z bieżącymi reformami strukturalnymi.

(19) Relacja dochodów podatkowych do PKB w Słowenii utrzymuje się poniżej średniej unijnej, a struktura podatków nie sprzyja wzrostowi. Najwyższy próg podatku dochodowego od osób fizycznych i klin podatkowy dla różnych poziomów dochodów nadal należą do najwyższych w UE, podczas gdy podatki od nieruchomości, w tym pobierane okresowo podatki od nieruchomości, pozostają na bardzo niskim poziomie – ich udział w dochodach podatkowych jest poniżej połowy średniej unijnej. Obniżenie klina podatkowego zmniejszyłoby koszty pracy, pobudziłoby popyt na pracę i poprawiłoby konkurencyjność. Wyższe płace netto mogłyby zwiększyć podaż pracy. Chociaż udział podatków ekologicznych w dochodach przekracza średnią unijną, system podatkowy mógłby być wykorzystany do dalszego promowania celów ekologicznych, w tym przez stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”.

(20) Inwestycje publiczne w Słowenii są powyżej średniej unijnej i w ciągu ostatnich kilku lat wzrosły. Ich skuteczność i efektywność można jednak poprawić przez lepszą koordynację planowania inwestycji publicznych we wszystkich sektorach i ministerstwach. Jeden spójny zestaw dokumentów dotyczących planowania długoterminowego oraz zintegrowany plan średniookresowy potencjalnych inwestycji byłby również narzędziem służącym poprawie efektywności inwestycji publicznych, w tym określaniu hierarchii projektów zgodnie z priorytetami krajowymi i europejskimi. Pomogłoby to również zwiększyć potencjał wzrostu gospodarczego i stabilność finansów publicznych w kraju.

(21) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) i kryterium 2.2 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Spodziewane jest, że przyczynią się one do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów oraz w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu. Ze względu na te krótkie ramy czasowe szybkie przystąpienie do skutecznej realizacji planu, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Słowenii dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. Aby zrealizować do sierpnia 2026 r. przewidziane w planie zobowiązania, Słowenia musi kontynuować

wdrażanie reform i przyspieszyć inwestycje przez rozwiązanie problemu pojawiających się opóźnień i zapewnienie dużych zdolności administracyjnych. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne dla zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.

(22) W ramach przeglądu śródokresowego programów polityki spójności Słowenia ma obowiązek, zgodnie z art. 18 rozporządzenia (UE) 2021/1060, dokonać przeglądu poszczególnych programów do marca 2025 r., biorąc pod uwagę m.in. wyzwania wskazane w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2024 r. oraz krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu. Przegląd ten stanowi podstawę ostatecznej alokacji finansowania unijnego w ramach poszczególnych programów. Słowenia poczyniła postęp we wdrażaniu polityki spójności i Europejskiego filaru praw socjalnych, ale pozostają pewne wyzwania i utrzymują się wyraźne dysproporcje między regionem stołecznym a resztą kraju. Niezwykle istotne jest przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności i wzmocnienie zdolności administracyjnych na szczeblu krajowym i regionalnym. Priorytety uzgodnione w ramach programów są nadal aktualne. Oprócz wprowadzenia środków wspierających zdolności administracyjne szczególnie ważne jest kontynuowanie zielonych inwestycji, zwłaszcza jeśli chodzi o środki ochrony przeciwpowodziowej i działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu, przyznając przy tym pierwszeństwo rozwiązaniom opartym na przyrodzie. Równie ważne jest kontynuowanie inwestycji w zrównoważony transport, aby zmniejszyć wysoki współczynnik korzystania z samochodów osobowych przy dojazdach do pracy. Kluczowe znaczenie ma wdrożenie terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji, wspierających stopniowe wycofywanie węgla. Nadal ważne pozostają partnerstwa publiczno-prywatne w dziedzinie badań i rozwoju mające zwiększyć wydajność pracy. Ponadto ważne jest propagowanie uczenia się dorosłych, w tym nabywania umiejętności cyfrowych i ekologicznych, oraz aktywnej polityki rynku pracy, przy jednoczesnej modernizacji i cyfryzacji usług społecznych i usług rynku pracy. Priorytetem jest przyspieszenie deinstytucjonalizacji oraz rozwój wysokiej jakości, adekwatnych i cenowo przystępnych środowiskowych usług społecznych, zwłaszcza w zakresie opieki długoterminowej, w celu wspierania włączenia społecznego. Słowenia może również wykorzystać inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” do pobudzenia inwestycji w rozwój i produkcję czystych i zasobooszczędnych technologii, szczególnie w sektorach energii odnawialnej i ogrzewania.

(23) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy UE Słowenia stoi w obliczu kilku dodatkowych wyzwań, które dotyczą stabilności jej finansów publicznych, niedoborów kwalifikacji i siły roboczej, a także niskiego poziomu inwestycji z wykorzystaniem kapitału wysokiego ryzyka i inwestycji w badania i rozwój oraz innowacje.

(24) W Programie międzynarodowej oceny umiejętności uczniów (PISA) z 2022 r. stwierdzono znaczne pogorszenie umiejętności podstawowych (zwłaszcza w zakresie czytania ze zrozumieniem i matematyki). Wzrósł odsetek 15-latków osiągających słabe wyniki oraz równocześnie spadł odsetek uczniów osiągających najlepsze wyniki w matematyce i czytaniu, co może mieć negatywny wpływ na podaż umiejętności i konkurencyjność Słowenii w przyszłości. Bieżąca reforma programów nauczania mogłaby również obejmować środki rozwoju umiejętności podstawowych, a także

umiejętności ekologicznych i cyfrowych, nauki języków obcych oraz poprawy kompetencji w zakresie przedsiębiorczości i finansów. Ponadto można by poprawić atrakcyjność zawodu nauczyciela.

(25) Jak wynika z przeprowadzonego przez Komisję badania zaufania wśród przedsiębiorców[22], od połowy 2021 r. menedżerowie w słoweńskim przemyśle zgłaszają niedobory siły roboczej jako bardzo ważny czynnik ograniczający działalność gospodarczą. Wskaźniki wakatów są również znacznie wyższe niż średnia unijna. Pomimo środków podjętych w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności nadal występują znaczne zaległości, jeśli chodzi o zezwolenia na pracę dla pracowników zagranicznych, ze względu na nadmiernie uciążliwe wymogi prawne. Niedobór pracowników i umiejętności hamuje już teraz inwestycje i produkcję, zwłaszcza w przemyśle. Utrudnia również sprawne świadczenie usług, m.in. w sektorze opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej. W związku z tym, aby pobudzić konkurencyjność i wzrost gospodarczy, kluczowe znaczenie ma zwiększenie podaży pracy, w tym przez dalsze stymulowanie uczestnictwa w rynku pracy, przyciąganie pracowników z państw trzecich oraz wzmocnienie integracji pracowników z zagranicy na rynku pracy i w społeczeństwie.

(26) Wydatki publiczne na badania naukowe, wydatki przedsiębiorstw na innowacje niezwiązane z badaniami oraz wydatki na innowacje w przeliczeniu na pracownika są w Słowenii nadal stosunkowo niskie. Inwestycje kapitału wysokiego ryzyka w stosunku do PKB są również na niskim poziomie, zwłaszcza w porównaniu ze średnią unijną, co negatywnie wpływa na rotację przedsiębiorstw, a tym samym na zdolność przedsiębiorstw do innowacji i wzrostu. To z kolei obniża konkurencyjność Słowenii. Dalsza poprawa warunków dla kapitału wysokiego ryzyka mogłaby pomóc przyciągnąć więcej kapitału zagranicznego i pomóc start-upom w zwiększeniu skali działalności.

(27) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2024 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki gospodarczej strefy euro. W przypadku Słowenii zalecenia 1, 2 i 3 przyczyniają się do realizacji pierwszego, drugiego, trzeciego i czwartego zalecenia dla strefy euro,

NINIEJSZYM ZALECA Słowenii podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu:

1. Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Ograniczenie – zgodnie z wymogami zreformowanego paktu stabilności i wzrostu – wzrostu wydatków netto[23] w 2025 r. do wskaźnika umożliwiającego zapewnienie, aby dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wykazywał prawdopodobną tendencję spadkową w średnim okresie, oraz utrzymanie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB. Zapewnienie stabilności fiskalnej systemu ochrony socjalnej

22 Wyniki badania – Komisja Europejska (europa.eu)

23 Zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263 „wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o wydatki z tytułu odsetek, działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

i przesunięcie ciężaru dochodów podatkowych w kierunku źródeł bardziej sprzyjających wzrostowi i bardziej zrównoważonych. Poprawienie efektywności wydatków publicznych przez przeprowadzanie przeglądów wydatków oraz lepsze zarządzanie inwestycjami publicznymi.

2. Wzmocnienie zdolności administracyjnych w zakresie zarządzania funduszami UE, przyspieszenie inwestycji i utrzymanie tempa wdrażania reform. Nadrobienie pojawiających się opóźnień, aby umożliwić kontynuowanie szybkiej i skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, oraz zapewnić zakończenie reform i inwestycji do sierpnia 2026 r. Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności. W kontekście przeglądu śródokresowego – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” w zakresie poprawy konkurencyjności.

3. Zwiększenie konkurencyjności przez dalsze podnoszenie poziomu umiejętności i zapewnienie, aby bieżąca reforma programów nauczania przyczyniła się również do poprawy umiejętności podstawowych, przez rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej, a także przez promowanie rotacji przedsiębiorstw i tworzenia przedsiębiorstw wysokiego wzrostu dzięki poprawie warunków dla inwestycji kapitału wysokiego ryzyka i inwestorów instytucjonalnych oraz dla inwestycji w badania, rozwój i innowacje.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący